

Aanvullende beschikking van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Brabant

op de op 9 augustus 2018 bij hen ingekomen aanvraag voor de wijziging van een vergunning krachtens de Waterwet, voor de grondwaterwinning van Refresco gelegen aan Oranje Nassaulaan 44 te Maarheeze, naar aanleiding van de door de rechtbank Oost-Brabant in zijn tussenuitspraak van 7 april 2020 (zaaknummer SHE 19/1285 en SHE 19/1366) geconstateerde gebrek.

Procedureel:

Gedeputeerde Staten hebben op 9 augustus 2018 een wijzigingsaanvraag van Refresco Benelux B.V. aan de Oranje Nassaulaan 44 te Maarheeze om een uitbreiding van vergunning krachtens de Waterwet ontvangen. De aanvraag betreft een verruiming van de winning van grondwater voor de productie van dranken en verpakt water ter plaatse van de Oranje Nassaulaan 44 te Maarheeze. De aanvraag is geregistreerd onder nummer HZ_WWV-2018-6179 en op het Omgevingsloket online onder OLO nummer 3847903. Bij besluit van 1 april 2019 hebben wij vergunning verleend voor uitbreiding van de ondiepe winning tot een hoeveelheid van 633.000 m³ per jaar. Hiermee komt de totale grondwaterwinning op 750.000 m³ per jaar waarvan 633.000 m³ per jaar ondiep en 117.000 (bestand diep) m³ per jaar.

Tegen de verleende waterwetvergunning is beroep ingesteld dat is behandeld ter zitting van 26 november 2019. De rechtbank Oost-Brabant heeft op 7 april 2020 in een tussenuitspraak geoordeeld dat ons besluit een motiveringsgebrek bevat.

In de aangehaalde tussenuitspraak heeft de rechtbank ons in de gelegenheid gesteld het geconstateerde gebrek te herstellen. Wij hebben bij brief van 13 april 2020 de rechtbank laten weten dat een herstelbesluit zal worden genomen.

Besluit:

Gedeputeerde Staten besluiten, het besluit van 1 april 2019 (HZ_WWV-2018-6179) waarbij aan Refresco Oranje Nassaulaan 44 te Maarheeze vergunning krachtens de Waterwet werd verleend voor een uitbreiding van de hoeveelheid te onttrekken grondwater aan te vullen met de hierna opgenomen overwegingen.

Overwegingen:

Op grond van de rechtsoverwegingen 9.4. tot en met 9.7 in de tussenuitspraak komt de rechtbank tot de conclusie dat ons besluit ten aanzien van het afwijken van de vigerende Beleidsregel grondwaterbeheer Noord-Brabant (Beleidsregel) onvoldoende is gemotiveerd en stelt ons in de gelegenheid dit gebrek te herstellen.

In onze beschikking van 1 april 2019 hebben wij op pagina 57 e.v. aangegeven waarom in dit concrete geval is afgeweken van de vigerende Beleidsregel en de aanvraag is getoetst aan het beleid zoals dat gold ten tijde van de aanvraag.

Aanvullend hierop overwegen wij thans het volgende:

Zoals ook in de beschikking (pagina 57 e.v.) is toegelicht, is de (tweede) aanvraag van Refresco voor de waterwetvergunning gedaan op 9 augustus 2018. Kort daarna – op 7 september 2018 – is de Beleidsregel in werking getreden. De Beleidsregel voorziet niet in overgangsrecht. Er zit één woord verschil tussen de Beleidsregel en zijn voorganger, te weten de toevoeging van het woord ‘vergunde’ in artikel 2 sub f van de Beleidsregel:

Gedeputeerde Staten toetsen een aanvraag om vergunning voor de onttrekking van grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening of voor industriële toepassingen aan de volgende vereisten:

f. met de onttrekking bedraagt de totale vergunde onttrekking in Noord-Brabant voor de openbare drinkwatervoorziening en industrie maximaal 250 miljoen m³ per jaar.

Er is thans circa 300 miljoen m³ aan onttrekkingen vergund, maar er wordt ruimschoots minder, namelijk circa 220 miljoen m³ per jaar, feitelijk onttrokken. Met de toevoeging het woord ‘vergunde’ verschuift het toetsingscriterium van de feitelijke hoeveelheid onttrekkingen in m³ per jaar naar de vergunde onttrekkingen in m³ per jaar. Dat zou betekenen dat de (tweede) aanvraag voor Refresco niet zou kunnen worden gehonoreerd, terwijl uit alle onderzoeken met betrekking tot die aanvraag blijkt dat er geen onaanvaardbare, nadelige effecten zijn van de uitbreiding van de ondiepe winning en een goed grondwaterbeheer wordt geborgd doordat met de vergunningverlening aan Refresco de feitelijke onttrekkingen nog niet in de buurt komen van de maximaal 250 miljoen m³ per jaar (waarover hierna meer).

Wij achten het niet terecht dat de tweede aanvraag van Refresco niet zou kunnen worden gehonoreerd en hebben ervoor gekozen om bij de beoordeling van de aanvraag niet de Beleidsregel toe te passen, maar het vóór 7 september 2018 geldende beleid (toepassing artikel 4:84 Awb).

Daarbij hebben we de volgende aspecten en belangen onderzocht en betrokken c.q. gewogen:

- Het belang van een goed grondwaterbeheer waaronder begrepen de belangen van diegenen die belanghebbenden zijn bij een goed grondwaterbeheer (zoals de appellanten in deze procedure: de Brabantse Milieufederatie, de Vereniging Duurzaam en Groen en de heer H.J.M.L. Heuberger).

Concreet is gezien of met het honoreren van de aanvraag van Refresco de doelen die beoogd worden met de Beleidsregel niet in gevaar komen en gehaald kunnen worden. Uit onderzoek (Trendanalyse grondwaterstands- en stijghoogtegegevens Maasstroomgebied (2012-2016), KWR 2017.046, juni 2017) is mede gebleken dat bij onttrekkingen van maximaal totaal 250 miljoen m³ per jaar het grondwater van

nature wordt aangevuld vandaar dat deze grens ook in de Beleidsregel is opgenomen (en in de voorganger ervan). In het bedoelde onderzoek is overigens meegenomen dat niet iedere onttrekking vergunningplichtig is. Het getal van 250 miljoen m³ betreft alleen de vergunde onttrekkingen. Uit het overzicht van de daadwerkelijk onttrokken hoeveelheden over de afgelopen 20 jaar blijkt dat dat deze hoeveelheden schommelen rond de 220 miljoen m³ en dus ruim onder de grens blijven van 250 miljoen m³. Er is daarbij een stabiele onderverdeling waarbij de drinkwaterbedrijven Brabant Water en Evides circa 190 – 200 miljoen m³ onttrekken en de industrie iets minder dan 20 miljoen m³ per jaar. In de afgelopen twee extreem droge zomers (2018 en 2019) hebben de drinkwaterbedrijven samen circa 8 miljoen m³ per jaar meer onttrokken. De industrie heeft niet meer onttrokken in 2018 en 2019. We kunnen op basis daarvan constateren dat er nog meer dan voldoende ‘feitelijke’ ruimte beschikbaar is voor de door Refresco aangevraagde onttrekking. Daar komt bij dat het zeer onwaarschijnlijk is dat er plotseling meer onttrokken gaat worden aangezien de drinkwaterbedrijven voor 90% verantwoordelijk zijn voor de onttrokken hoeveelheden, hun behoefte aan onttrekking stabiel is, zij het beleid ondersteunen en daaraan bijdragen om in te zetten op waterbesparing bij consument en industriële afnemers en (grote) toename van onttrekkingen alleen mogelijk is indien de infrastructuur daarop wordt aangepast (distributienetwerk, zuivering). Uit deze cijfers blijkt derhalve dat met het honoreren van de aanvraag van Refresco het belang van een goed grondwaterbeheer blijft geborgd. We merken nog op dat ondanks het feit dat de feitelijke onttrekkingen de 250 miljoen m³ niet overschrijden en ook niet dreigen te overschrijden, toch door ons thans wordt ingezet op een beperking van de vergunde capaciteit van 300 miljoen m³. Het blijkt immers dat veel vergunningen niet of slechts beperkt worden benut en we weten ook dat in veel gevallen dat bedrijfsmatig niet mogelijk is. We beperken de vergunningruimte dan ook via het actualiseren van de verleende vergunningen (ook in relatie tot het “Omgevingswet proof” maken van de vergunningen). Voorts sluiten we overeenkomsten met de desbetreffende vergunninghouders om minder grondwater te onttrekken dan mogelijk is op grond van de vergunning. Het sluiten van overeenkomsten doen we met die bedrijven (industrie) die een slag kunnen maken qua waterbesparing waarbij we (ook) willen bereiken voor alle industrie dat het grondwater alleen wordt gebruikt voor menselijke consumptie. De afspraken zijn niet vrijblijvend in de zin dat wij samen met de desbetreffende vergunninghouders een traject doorlopen waarbij wordt bijgehouden of ze zich aan de afspraken houden. Beide sporen richten zich (voor nu) op een vrijwillige deelname en hebben al effect. Er liggen inmiddels concrete verzoeken van bedrijven om de vergunning geheel, dan wel voor een deel in te trekken. Deze verzoeken zullen uiteraard gehonoreerd worden waardoor de *vergunde* hoeveelheid nog dit jaar (2020) met minimaal 8 miljoen m³ afneemt.

- Het belang van Refresco als aanvrager.

Refresco heeft grote commerciële belangen bij honorering van haar aanvraag; haar vaste afnemers verwachten dat Refresco kan blijven voldoen aan de toenemende vraag en daarvoor heeft Refresco ruimte nodig om meer grondwater te kunnen onttrekken. Indien het niet mogelijk is om meer grondwater te kunnen winnen, zou dit niet alleen betekenen dat Refresco niet meer kan voorzien in de toename van de vraag, maar kan het ook betekenen dat de bedrijfseconomische houdbaarbaarheid van deze locatie van Refresco onder druk komt te staan en de productie wordt verplaatst naar andere locaties met alle nadelige gevolgen vandaan voor de lokale werkgelegenheid en de toeleveranciers. Refresco heeft geruime tijd gecommuniceerd met de provincie, de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, het waterschap, de gemeente Cranendonck, omwonenden en belangengroepen en een (eerste) aanvraag voorbereid en ingediend. Die aanvraag kon uiteindelijk niet door ons worden gehonoreerd omdat is gebleken – samengevat – dat de diepe onttrekking (toch) niet paste bij een goed grondwaterbeheer vanwege de precare conditie van de diepe grondwaterpakketten (onbalans in de Centrale Slenk). Er is toen door ons toegezegd dat er wel beleidsmatig ruimte is voor vergunnen van meer ondiepe onttrekkingen. Vervolgens is Refresco direct

nadat in december 2017 duidelijk was dat de (eerste) aanvraag definitief niet zou worden gehonoreerd aan de slag gegaan met de voorbereiding van een (tweede) aanvraag waarbij het gaat om uitbreiding van de ondiepe winning plus alle bijbehorende onderzoeken. Dat traject kostte tijd vanwege de benodigde onderzoeken, maar is voortvarend doorlopen en heeft geresulteerd in de (tweede) ontvankelijke aanvraag van 9 augustus 2018. Refresco was er tijdens het traject van de voorbereiding van haar tweede aanvraag overigens niet van op de hoogte dat het grondwaterbeheerbeleid zou worden gewijzigd zoals hiervoor beschreven en dit was ook voor haar niet voorzienbaar. De Beleidsregel is niet van tevoren in ontwerp gepubliceerd of anderszins aangekondigd. Zij kon hier dus ook niet op anticiperen door (bijvoorbeeld) haar aanvraag eerder in te dienen zodat er eerder zou worden besloten op de aanvraag met toepassing van de voorganger van de Beleidsregel. Refresco kan derhalve niet worden verweten te langzaam te hebben gehandeld zodanig dat zij het risico heeft genomen dat het grondwaterbeheerbeleid zou wijzigen ten tijde van de indiening van haar aanvraag dan wel ten tijde van het nemen van een besluit op haar aanvraag. Bij het voorbereiden van de Beleidsregel is voorts (per abuis) niet gedacht aan de situatie van Refresco, die op dat moment de enige partij was met een aanvraag, anders hadden wij een uitzondering voor lopende aanvragen opgenomen.

Uit bovenstaande blijkt dat de feitelijke onttrekkingen al geruime tijd stabiel zijn en ruim onder de 250 miljoen m³ per jaar liggen, ook in jaren met een zeer droge zomer en dat dit ook de komende jaren het geval zal zijn. Daarbij komt dat met onze inspanningen om samen met het bedrijfsleven te komen tot waterbesparing met betrekking tot het gebruik van grondwater er sprake zal zijn van een dalende trend. De beperkte extra hoeveelheid te vergunnen onttrekkingsruimte aan Refresco compromitteert derhalve niet het belang van een goed grondwaterbeheer zoals dat door de Beleidsregel wordt geborgd.

Eindhoven, 15-5-2020

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

T.M.M.J. Baltussen, Afdelingsmanager
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant